

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica post Epiph[ania]. Sermo. iii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

placis mactat. Audite o peccatores lubrici inuidi etc. Nulla est excusatio. Nam de sen. ad lucil. Valerius o fortuna amice etc. in utraque parte ipse res suas ducit: brevis ac misere vite ipse causa est. Est igitur voluntas in diata origo omnium malorum. Figura. Gen. xvij. Esau propria voluntate duxit uxores etc. voluntate Isaac et rebecca vni offensa sunt Isaac et rebecca. Spiritus Isaac interpretatur vanitas et frustra. Vali drape et vani inordinata affectio adheret equali cupiditati: et carnalium voluptatum: quibus offensa est ecclesia. Eccl. xv. Apposui tibi ignem aquam: ad quod cuique volueris porriges manum.

Pro secundo. In precedenti etc. h. de secundo. scilicet de mysterio cauende eradicationis quod notat in euangelio: quod accedentes sunt primum familias querebant vni venissent zizania: dixerunt ei. Vis im? et colligim? eas. Et ait. No. ne forte col. zizania era. simul et triticum. Sinite utraque crescere: usque ad messem. Ubi notanda sunt tres considerationes.

Prima est consideratio affective interrogatio. Secunda est consideratio discrete rationis.

Tertia est consideratio congrue dilationis.

Prima igitur etc. Quis autem? Vis im? et col. ca. Aug. de cor. euag. De intellectu suorum nomine: ipsos fideles: quod et bonum semine dicitur. Ex diuersis enim signationibus: vna res diuersas similitudines recipit sicut et deus ait quod ipse sit ianua: et quod ipse sit pastor. Boni igitur dicitur atque separato malorum in medio iusto non ne vicis iustitiam et corruptam iustitiam. Secunda est consideratio informatiue rationis. cui dicitur. Non ne forte colligentes zizania eradicez sicut et triticum. id est quod est triticum quod ad alios. Sicut si eradicez non primo quicquid ex hoc adalizat alij fideles: sic eradicez per se adalium. vel quod est futurum triticum. Hoc dicitur hiero. Da locum pnie et monemur ne cito aputem? fruemur: quod fieri potest ut ille quod hodie est pro noxio depuat? doctore: cras flupiscat et incipiat defedere pietate. Est igitur notanda. quod duplex prohibet eradicatione siue per excoriationem siue alio: vicis festiata. danosa: et suspiciosa. Festiata est qua non precedit amonitio danosa quoniam multitudo in ea vel princeps nisi fuerit causa manifesta redudans in iniuriam ecclesie: quod ut dicit Aug. Aliquam sit tolerandi malum pro pace ecclesie quoniam timeat de scismate. Suspiciosa est quoniam non habet certitudo de alicuius heresi vel vicio. Tales igitur non sunt eradicez. Item ut ait

Aug. Vlti primo zizania sunt: et postea triticum: quod nisi cum mali sunt patient toleret: ad laudabilem mutationem non pueniunt. Tertia est consideratio congrue dilationis: cui dicitur. Sinite utraque. id est bonos et malos crescere usque ad messem. id est usque ad consummationem. Sicut ut ipse dominus exponit Hiero. Videt igitur h. esse primum illi precepto. Miserte malum in medio vestri. Sed notandum quod in triticum et zizania est quod nos appellamus lolium: quod dicitur herba est. et necdum aliam venit ad spicam. Sic fides est multitudo. Nonne igitur dominus ne sibi quod ambiguum est: cito sniaz pferam? sed deo iudicio referuam? Aug. Misericorditer corripit homo quod potest: quod aut non potest patient ferat: et ex dilatio gemat. Turba autem iniquorum: cui facultas est in peccatis promendi simonem: generaliter obiurgatione sicca est. De deo autem certum est quod malos patienter expectat ut quertant aut ut eos boni exercitent et purgent. Exeplum. Expectauit dominus pharaonem sed ad vltimum sumersit pharaonem in mari. Exo. xiiij. Expectauit tu deos ut ab idolatria rediret sed tandem per ba bylonios captiuauit. ut h. iij. li. Reg. Sed notate Greg. Illos grauius damnat quos h. diu longanimiter portat.

Pro tertio. Audistis etc. Notate. Diferunt dominus punire: ut festinem penitere. Accedite quod dicitur lex. Crescente malicia: crescere oportet et pena. ff. de suis fugitis. l. Quis. et. c. quicquid frequenter. ut lite non prestata. h. Si non. Audite: Si rex madauerit criminoso. nolo mortem tuam: veni ad me in pnia et oia tibi indulgeo. et ille paz aut nihil curauerit neque ad regem uerit: neque a crimine cessauerit. Rex autem madauerit: et ille nihil curat etc. Nonne igitur puniend? Expone et applica notanda perba Galerij. li. j. Lento etenim gradu ad sui vindictam diuina procedit ira: sed tarditate pene grauitas recompensat.

Dumca. v. post Epiph. Sermo. iij.

Suice vtra:

quod etc. Verbum christi abundet in vobis abundans: in oia sapia docetes et comonetes vosmet ipsos in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus: in gratia cantantes in cordibus vestris domino Col. iij. Ut crescat in vobis: audite exhortationem pauli dicentis. Verbum christi etc. id est oblatio sibi ipsi: quod (sic inuit ex sequentibus) tres h. conditiones fructus

Domínica. v. post Epipha.

tas. Est em̄ illuminatiuū. Ideo d̄r. In oī
sapia docētes. Est excitatiuū. z cōmonē
tes vosmetipsos. Est letificatiuū. s̄o dicit:
in Psalmis z hym̄ zc. De p̄mo P̄s. Lucer
na pedibz meis p̄b̄a tuū zc. De s̄cdo Gre
go. Exaudito diuio fm̄oe exardescit ani
mus: corpis frīḡ recedit. De tertio Can
tic. iij. Eloquiū tuū dulce. **S**alutatio.

Sinite zc.
Pro p̄mo An deceat deum p̄mittere
c̄rū malū in vniuerso q̄ntū est dāna
tio q̄ in euangelio s̄ḡt p̄ zizania alligata ī
fasciculo ad cōburēdū: **N**ō. **N**ō. nō vi
det diuinā bonitātē decere q̄ p̄mittat crea
turā rōnalē rānobilem fraudari suo fine.
Sic. q̄ iustū est q̄ volūtas suo arbitrio
relinquat. et si libere peccat iustū est q̄ pu
niat. **R**ūdet Fran. de mar. in. j. di. xlvj.
q̄ lz de potētia absoluta: nō tū de ordinata
posset hoc facere vt nullus dānaret. P̄ctm̄
em̄ in malis / auget meritū in bonis fm̄
Aug. dū ip̄os ipugnāt: z mar̄ ē meritū in
bonis q̄ q̄ dimittunt sibi p̄p̄: z p̄ seq̄ns
maiorē gl̄iam p̄sequunt. sicut de p̄tate ab
soluta aliq̄s p̄nceps possz quēlibet a latro
c̄ntio p̄seruare si eū teneret ligatū: s̄z decet
q̄ dimittat eum libez. **H**ec Fr̄acisc̄.

Pro fundamēto. Tertū est infernū esse
ad malos puniēdos. **Q**uid. li. meta. **H**il
le capax aditus z apertas vndiq̄ portas
Urbs h̄z: inq̄ fructum de tāstūma terra.
Sic oēs animas loc̄ accipit ih̄: nec vllī
Exiguū p̄plo ē. **I**bi **Q**uidī describit iser
nū z ingressum ei. **E**t **L**azari li. vj. di
uinay insti. **D**ic̄ esse iseros zeno stoic̄. do
cūt z sedes p̄ioz ab impijs esse discretas
Et q̄dem q̄etas z delectabiles icolere re
giones. has p̄o penas luere in tenebrosīs
loc̄ atq̄ in sceni voraginibz horrēdis. **S**z
q̄rit An deceat zc: **D**ic̄ r̄n. **E**t q̄ cōclūde
Nullaten̄ ē diuie p̄uidētie impudēda re
proboz dānatio: sed culpe p̄p̄e. qz vt d̄c
Auḡ. **D**iuina p̄uidētia nulli est cā laben
di. **N**otandū igit̄ valde qd̄ dicit̄ Petr̄
ij. **P**e. j. **S**atagite vt p̄ bona opa v̄ia certā
vestrā vocationem z electionem faciatis.
Aud. o p̄ctōres: blasphemī: p̄iuri: vestra
opa dant testimoniū de dānatione vestra
quēadmodū boni de sua salute. **H**eu heu
timendū est q̄ plures sunt damnādi q̄ sal
uādi: quia plures ad mala declināt q̄ ad

bona: et plures sunt filij diaboli q̄ dei.
Figura Gen. xxv. Plures erāt filij isma
el q̄ isaac. et. ij. **R**e. xij. **D**ator ps filioz
is̄: **E**rat̄ samarie qz decē tribz. minor̄ autez
in regno hierl̄m. s̄. due tribus. **E**xpone zc.
Breg. **D**lti ad fidē veniūt: sed ad celeste
regnū pauci p̄ducunt.

Pro s̄cdo. **I**n p̄cedēti zc. **N**ūc de ter
tio qd̄ est mysteriū p̄uidēde messio
nis insit̄ p̄sumatōis q̄ sepi vob̄ p̄mo d̄i
cenda est. **E**t circa quā iuxta textū euāgē
licum tria sunt consideranda.

Primū necessitas inextimabilis.

Secundū serenitas inflexibilis

Tertū benignitas inextimabilis.

Primū igit̄ zc. q̄ notat̄ ibi: **T**pe aut̄ mes
sis d̄cā messiozibz. **R**emiḡ. **D**essis ap
pellat̄ tps̄ metēdi. **P**er messes̄ s̄z designat̄
dies iudicij. **H**oc aut̄ iudiciū oīno est ine
uitabile z vnicūq̄ remāet̄ necessitas ibi
dē cōpendi. **T**pe messis d̄cā messiozibus
Ego cur̄ ordinatio z scia est infallibilis

Secundū est serenitas inflexibilis. **I**n re
spectu inq̄z q̄ notat̄ cū d̄r: messiozibz. i. an
gelis: vt ip̄e d̄ns exponit. **C**olligite p̄mū
zizania. i. malos: eos a bonoz p̄ortio ex
cludēdo. z hoc q̄ ad penā dāni. **E**t sequit̄
pena sensus: cū d̄r. et alligate ea in fascicu
los ad cōburēdū. **E**t b̄n̄ d̄r: in fasciculos.
et nō ī vno fasciculo: fm̄ Aug. q̄a vniūq̄q̄
punif̄ p̄ modo p̄uersitat̄ sue. z s̄c̄t̄ est imū
di cū imūdis: gulosi cum gulosis: avari cū
auar̄: supbi cū supbis: et sic de alijs. vt q̄
socy fuerunt in culpa s̄c̄t̄ q̄ant̄ in pena.
De his aut̄ ip̄e d̄ns d̄r exponendo **D**ar.
xij. **S**ic colligunt̄ zizania z igni cōburun
tur: sic z erit in p̄sumatōe seclī. **D**itt̄er s̄c̄t̄
ūus hoīs angelos z colligēt de regno ei
oīa scādala z eos q̄ faciūt iniq̄tatē: z mit
tent eos in caminū ignis: ibi erit fletus et
strido: dentū. **G**lo. **P**er scādala p̄nt̄ intel
ligi illi q̄ p̄bent̄ p̄rio occasionē offensionis
z ruine: p̄ faciētes iniq̄tatē q̄s̄c̄q̄ peccan
tes. **T**ertū est benignitas inextimabi
lis respectu iustoz: cū d̄r. **T**riticū aut̄. i. iu
stos q̄ in area hui⁹ m̄di sūt triturati flagel
lis: afflictiozibz: z tētatiozibz varijs: ita vt ī
eis nulla remaneat palea aut macula: cō
gregare in horreū meū. s̄. celestū māsonū
Un̄ **L**u. ij. **T**riticū aut̄ in manu ei⁹. s̄. d̄ns
et purgabit areā suā z p̄gregabit̄ triticūz

In horreū suū. Cauete itaq; a malo semine zizanie. **L**his quidie in agro interiori. si mēre hoīs semiat bonū possitū. sed supseminat diabolus praua desideria. Sed si q̄s p̄uideret quō tandē zizania cōburetur nō esset sibi dux in hac vita laborare: p̄ penitentia p̄sciam purgare: et ibi bonū semē semiare. **E**xemplū narrat Beda in li. de gest; angloꝝ. **Q**uē tpe Cōstāntini ipatoris minoris Quidā paterfamilias cū decessisset in anglia: et aīa ante tribunal eter ni iudic; adducta: tandē obtinuit dei genitric; intercessionib; ut p̄u inspect; penīs infernalib; post hoc ad corp; rediret. subitō igit reuixit q̄ erat mortu; et enarrās: ita visis miserabilib; inferni torment; res suas statim paupib; erogauit. **D**oxq; insularat; familiarib; et cognat; p̄fect; est i q̄n dā insulā ubi tantā egit p̄niam ut euidēter ostenderet q̄ grauiā tormenta vidisset. In maxima em h̄yeme nudū se mergebat in flumie. Et cū sup hoc arguerēt eū amic; not; r̄ndebat. **S**inite me. Nā grauiōra vidi. **H**ec Beda ubi s. li. v. xiiij. ca. Et hūc paterfamilias vocat dictioclimē. Et p̄tigit ut ait anno ab incarnatōe dñi sexcentesimo. Propterea hū dixit Bernū. **G**iglias times et ieiunia manuūq; labores: sed hec leuia s̄t flāmas p̄petuas meditāti

Pro tertio. sicut in secūdo aduētuali s̄tia. vj. post secūdā dñicam.

Pro dñica Septuagesime
Sermo p̄mus.

Nec currite vt
I coprehendat; .j. **L**oz. ix. **N**escit; q̄ hi q̄ in stadio currūt: oēs q̄des currūt: sed vn; accipit brauiū. **I**bidē. **C**ōsuetudo est aliq̄n terraz q̄ in isto tpe currūt p̄ brauiū cōprehēdēdū. hodie autē eclesia incipit lamēta p̄nie q̄b; currēdū ē ad brauiū felicitat; eterne. **I**deo p̄uenienter accipit p̄ba apli q̄b; eos hortat ad velociter currēdū in via p̄nie. **N**otāda sunt autē tria q̄ faciūt hoīem velocit; currere. **P**ri mū est oner; aggrauat; depositio. s. p̄ctōꝝ. **H**eb. xij. **D**eponētes oē pondus et circūstans nos p̄ctm; curram; r̄. **S**ecundū est timor de p̄sequēte aduersario. **A**duersa

rius nāq; n̄r diabol; celeriter nos p̄sequit; ideo celerit; est currēdū fugiēdo ad deū. p̄ tectorē. **T**hren. iij. **V**elociores fuerūt p̄secutores n̄r aq̄lis celi. **T**ertū est des de magno p̄mo. **E**sa. i. **Q**ui sperat i dño mutabunt fortitudinē: assument; pēnas sic aq̄le: currēt et n̄ laborabunt r̄. **S**alut.

Sic currite vt r̄.
Pro p̄mo **U**tz possit hō cōprehēdere seu attingere b̄titudinē: **Q**u; n̄. **I**nt deū (in q̄ p̄sistit b̄tudo) et naturā hūanaz mediat natura angelica quā hō trāscēdere nō p̄t. **C**otra. **B**er. **B**ūis hō quem tu erudieris dñe. **R**ndet **T**ho. in. j. q̄. v. **B**itudo noiāt adeptiōem p̄fecti boni. qd̄ paret. **Q**uic; q̄ est capax p̄fecti boni nō p̄t ad b̄titudinē puenire. **H**ō autē capax p̄fecti boni. **Q**d̄ paret. quia et intellect; p̄t app̄hēdere vniuersalē et p̄fectum bonū: et ei; volūtas illud appetere. **I**ō r̄. **C**ū autē d̄r q̄ hō nō p̄t trāscēdere naturā angelicā **D**icēdū q̄ v̄z ē gradu nature: sed hū p̄t p̄ opationē intellect; aliq̄d itelligere sup angelos. **H**ec **T**ho. **P**ro fundamēto. **M**agnū est p̄miū p̄tut; qd̄ dicit b̄tudo. **U**n̄ d̄r **J**une. **R**espice qd̄ mandant leges: qd̄ curia mādēt **P**remia q̄n; ta bonos maneāt. **E**t **A**rist. j. z. iij. **E**th. tractat de hoīs felicitate: quā d̄r et p̄tut; p̄miū et finē. sed loquit; t̄m de b̄titudine hū; manit; adq̄sibit. **Q**uestio at ē de b̄tudinē celesti. **A**n hō possit illā attingere: **D**ic r̄. **E**x q̄ p̄pēde q̄nta sit hoīs dignitas q̄ ad tantū r̄m; ordinat. **A**ug. **N**obil; creatura est ania q̄ ad tantā b̄titudinē est ordinata. **M**ultū q̄ cauendū est ne p̄ p̄ctm; vilif; cēt; me sibi dicat illō **E**zech. xvj. **A**bosnia bilē fecisti decorē tuū. **A**udi luxuriose: inuide: guloſe. **E**t o miser; q̄ aias v̄ias que rare sunt dignitat; sic vilipēdit; et dānat; **A**n credit; saluari: **F**orte dicat; q̄ sic: qm; baptizat; est; et sacramenta suscepistis r̄c; sed vere h̄ nō sufficit nisi bona opa faciat; et p̄ctā relinq̄t. **L**u. xij. **N**isi p̄niam egeritis oēs sil; pibit;. **F**igura. **E**xo. plib; ca. et. j. **L**oz. x. **D**ēs filij isrl̄ mare trāsierunt: et oēs māna māducauerūt: et oēs biberūt aquā de petra fluētē r̄c. sed nō oēs terram p̄missiōis itraueūt: imo pauci/caleph v̄iez et iosue t̄m de illa tota mltitudine q̄ cōtinēbat sexcētatriamiliā q̄n gētos et q̄n q̄gin;